

ELŐSZÓ A LAPSZÁMHOZ

Összevont lapszámunkkal az ifjúságkutatás egyik sajátos kutatási terepén, az ifjúsági fesztiválokon végzett kérdőíves felmérések eredményeinek összegzésére törekedtünk.

Egyrészt a 2005-ös, illetve 2006-os Fél-sziget-vizsgálatok¹ eredményeit dolgoztuk fel és szerkesztettük e lapszámba tanulmányok formájában, amelyek a vizsgált népességet különböző szempontok, dimenziók szerint írják le, s amelyek szorosan össze is függenek egymással, a lapszám gerincét képezik.

Másrészt ugyanekkor szándékunkban állt megteremteni az összehasonlítás lehetőségének alapját, így reméljük a felvezetőnek szánt Sziget Fesztivállal foglalkozó írás, illetve az egyes tanulmányokon belüli viszonyítási pontok megteremtésével a lapszám túlmutat az egyszerű kutatásjelentés dimenzióin.

A következőkben, előljáróban néhány szót szólunk a Fél-sziget-kutatás körülményeiről, majd röviden ismertetjük a lapszámban megjelenő tanulmányok témáját, kérdésfelvetését.

A Fél-sziget-vizsgálatok bizonyos értelemben több éves folyamat eredményeként tarthatók számon. Szinte a Fél-sziget Fesztivál ötletével együtt született meg a Fél-sziget Fesztivál-kutatás gondolata, az a szándék, hogy elsősorban kérdőíves kutatás révén a számok fényében megismerhetővé váljon a Fél-sziget népessége. Továbbá pedig a kutatás eddigi, hasonló jellegű (elsősorban a Gábor Kálmán által 1999-től szervezett magyarországi fesztivál-kutatások, Sziget Fesztivál, Budapest Parádé, Sport-sziget, stb., másodsorban pedig a hazai kutatások, Mozaik 2001, Tusványos 2001) vizsgálatok hagyományához kapcsolódott.

A gondolat a 2005-ös, azaz a harmadik Fél-sziget alkal-mával öltött formát, amikor lehetővé vált egy nagyobb, két részből összeálló kérdőíves adatfelvétel.

A kutatás elsődleges célja az volt, hogy megismerjük kö-zelebbről is szociológiailag a Fél-sziget népességét, társa-dalmi, demográfiai összetételét². Továbbá, mivel a Fél-szi-get alapján véve egy ifjúsági fesztivál, a rendezvényhez a hasonló jellegű ifjúságszociológiai vizsgálatok eszköztárával közelítettünk.

A kutatás kiindulópontjaként a következő fő kérdések fo-galmazódtak meg: hol helyezkedik el az ifjúsági korszakvál-tás folyamatában a Fél-sziget népessége? Mutat-e ez a szeg-mens eltérést a romániai magyar fiataloktól a társadalmi minták, a tanuláshoz, munkához, szórakozáshoz és kultú-rához, politikához való viszonyulás, az értékrend/ízlés, a polgári, fogyasztói, gazdasági, kommunikációs státus, élet-tervezés szempontjából?

2006-ban alkalmunk adódott a kérdőíves vizsgálatunk megismétlésére, immár egy nagyobb mintán, amely során – úgy gondoljuk – sikerült finomítanunk a Fél-sziget-részte-vőkről alkotott képet.³

Lapszámunkban az imént bemutatott kereteken be-lül négy, hosszabb-rövidebb tanulmány során igyekszünk bemutatni a Fél-sziget fesztivál társadalmát, valamint pozicionálni az ifjúsági korszakváltás és a fesztiválok ifjúsá-ga paradigma szemszögéből. Az így kapott képet egészíti ki a Sziget Fesztivál trendjeit bemutató írás.

A tanulmányok sorát éppen ez utóbbi, *Gábor Kálmán – Gaul Emil – Szemerszki Marianna* szerzők munkája indít-ja, majd ezután következnek a Fél-sziget Fesztivál lakosságát vizsgáló tematikus írások.

Veres Valér írása a középosztályosodási folyamat pers-pektívájából közelíti a Fél-sziget-népességhez. Arra ad választ, hogy melyek a középosztályi habitus ki- és újratermelő-dési esélyei, azt vizsgálja, hogy a polgári, fogyasztói, jövedel-mi, kommunikációs státus, valamint kulturális fogyasztás egyes dimenziói szerint mi jellemzi a Fél-sziget-fesztivál tár-sadalmát.

Ercsei Kálmán az iskolai továbbtanulás szempontjából hasonlítja össze a Fél-sziget-fesztivál résztvevőit, az erdélyi magyar és román, valamint a magyarországi fiatalokat és a Sziget-fesztivál látogatóit.

Kiss Zita, Plugor Réka és Szabó Júlia a Fél-sziget-látogatók értékrendszerét, értékvilágát próbálja meg feltérképezni és ebben a perspektívában kísérli meg pozicionálni a feszt-i-válok ifjúságát az erdélyi magyar fiatalokkal való viszonyít-tásban.

Balla Réka – az általa feltett kérdések jellegéből fakadóan – a fenti elméleti kereten kívül, a politikai kultúra szempontjából vizsgálja a Fél-sziget fesztivál résztvevők társadalmi mintáit.

Noha a Fél-sziget felmérés adataiban rejlik, valamint a további, rendelkezésünkre álló (összehasonlító) lehetősé-

geket a maguk mélységében nem sikerült kihasználnunk, mégis reméljük, hogy a lapszám írásai révén sikerül bemutatnunk a Fél-sziget Fesztivál népségét, a megfogalmazott kérdésekkel és az ezekre adott válaszokkal pedig sikerül azok továbbgondolására, illetve további kérdésmegfogalmazásra serkenteni olvasóinkat.

*Ercsei Kálmán és Veres Valér
Felelős szerkesztők*

1. A 2005. és 2006. évi Fél-sziget Fesztivál vizsgálatok szervezője a kolozsvári *Max Weber Társadalomkutatásért Alapítvány*, együttműködésében a *Babeş-Bolyai Tudományegyetem Szociológia Tanszékével* és magyar tagozatos diákjaival, illetve az eddigi Sziget-kutatásokat végző budapesti *Felsőoktatási Kutatóintézet Ifjúságkutató Csoportjával*. Az egyetemi hallgatók szakmai terepgyakorlatát a BBTE és az Illyés Közalapítvány, a kutatást pedig a Fél-sziget Szervezőiroda támogatta.

2. A kutatás nagyvonalakban arra próbált választ adni, hogy kik alkotják a Fél-sziget Fesztivál népségét, milyen társadalmi háttérrel rendelkeznek; eltérnek-e a Fél-sziget-lakó fiatalok jövőstratégiáik, kivándorlási szándékuk, önállósodásuk, értékrendjük szempontjából az össz-erdélyi fiataloktól; milyen kulturális ízléssel rendelkeznek a fiatalok, mit kedvelnek a leginkább a Fesztiválon, milyen változásokat látnak az eddigi Fél-sziget-fesztiválokhoz képest; megfigyelhető-e egy sajátos politikai kultúra a Fél-sziget-lakók körében?

3. Mind a 2005., mind pedig 2006. évi Fél-sziget-felmérés két fázisban zajlott. A kutatás első fázisa során egy rövidebb kontaktlap, ún. regisztrációs ív segítségével próbáltunk a Fél-sziget Fesztivál hetijegyes lakóiról adatokat gyűjteni. A 2005-ben két nyelven (magyarul és románul), 2006-ban három nyelven (magyarul, románul és angolul) megszerkesztett regisztrációs ívek kitöltésére a résztvevők Fél-sziget Fesztiválra való belépésekor került sor. A regisztrációs ívek kitöltése a Fesztivál nulladik és első napján zajlott, a kutatás ezen első fázisa során a regisztrációs ív – belépők körében való – teljes körű kitöltésére törekedtünk.

A kutatás második fázisában egy részletesebb (két nyelven, magyarul és románul szerkesztett) kérdőív segítségével rétegzett, véletlenszerűen vett (2005-ben 645 fős, 2006-ban 932 fős) mintán történt adatfelvétel.

A mintavétel szempontjából a módszertan a hasonló helyzetű vizsgálatok tapasztalatait használta fel. E szerint a Fesztivál területe négy területi zónára volt felosztva, amelyekben négy időzóna szerint történt az adatfelvétel. Eképpen egy kvóta jött létre, ami lefedte a tábor teljes területét egy nap lehető összes napszakában. A területi és időbeni rétegzettség mellett az alanyok kiválasztásának véletlenszerűsége úgy vált lehetővé, hogy a kérdezőbiztosok az általuk kiszemelt személytől álló negyedik résztvevőt kérték fel kérdőíves interjúra. A területi és időbeni rétegzettség mellett pedig a véletlen kiválasztás úgy vált lehetővé, hogy a kérdezőbiztosok az általuk kiszemelt embertől számolt negyedik embert kellett felkérjék a kérdőíves interjú elkészítésére.

A kérdőíves adatfelvétel a Fesztivál mind az öt napját lefedte. A tulajdonképpeni kérdés az első négy napon zajlott, az utolsó napon pedig kiegészítéseket, korrekciókat végeztünk. (A kérdés során 2005-ben 4, 2006-ban 3 különböző napszakban (10-14; 14-18; 18-20; 20-22, illetve 10-14; 14-18; 18-22;) és 4 területi zónán belül került sor a kérdeztettek véletlenszerű kiválasztva. A mérés hibaszázaléka: +/-4 %, illetve 3,5 % .).

A tanulmányok során prezentált adatok a kutatás második fázisából származnak.